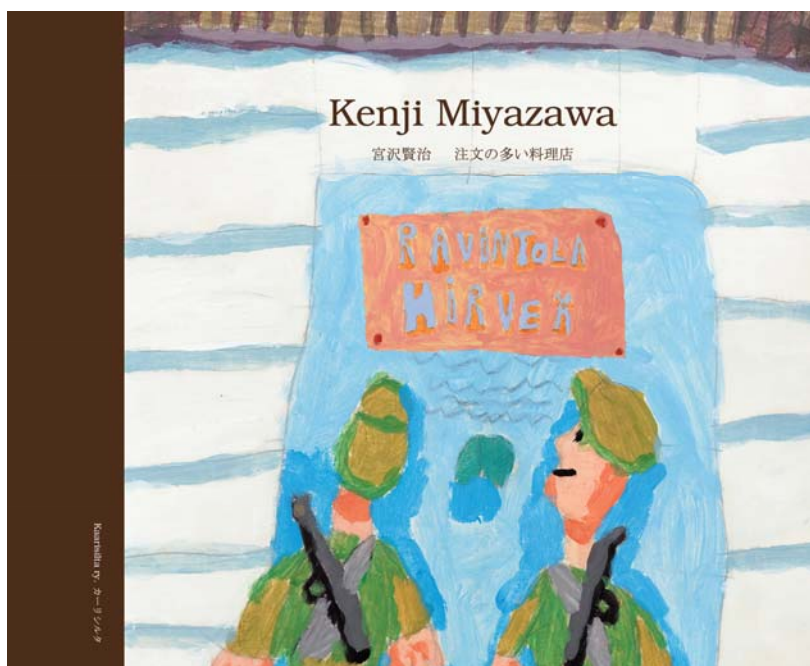

Artikkeli Suomalais-Japanilaisen Yhdistyksen jäsenlehteen 1/2011

26.1.11

JAPANILAINEN SATUKLASSIKKO SUOMEKSI

Kaukaa kaupungista saapuneet herraskaiset metsästäjät kokevat kummia, kun he huonoon metsästysonneensa pettyneinä, nälkäisinä ja väsyneinä saapastelevat erämaasta sattumoisin löytämäänsä ravintolaan. Miesten ylimielisyys kostautuu; he saavat läksytyksen, jonka toivottavasti muistavat lopun ikäänsä. *Ravintola Hirveä* (注文の多い料理店) on japanilaisen Kenji Miyazawan klassinen satu, joka on juuri ilmestynyt suomeksi.

Kirjan kansikuva

Kuka oli Kenji Miyazawa

Kenji Miyazawa (1896–1933) asui muutamaa Tokiossa viettämäänsä vuotta lukuun ottamatta koko lyhyeksi jääneen elämänsä Pohjois-Japanissa, Iwaten läänissä, Hanamaki-nimisellä paikkakunnalla.

Varakkaan perheen poika toimi maatalousoppilaitoksen opettajana, edisti uusien viljelymenetelmien omaksumista ja toimi vähäväkisten puolesta puhuvana sosiaalisena uudistajana. Kenji Miyazawa ammensi japanilaisesta sivistysperinteestä, mutta oli utelias ja avoin myös länsimaiselle aineelliselle ja henkiselle kulttuurille. Kansainvälisyydestä ja kansojen yhteisymmärryksestä kiinnostuneena hän esimerkiksi opetteli esperanton kielen.

Ravintola Hirveä on toinen niistä kahdesta Kenji Miyazawan kirjasta, jotka ilmestyivät hänen elinaikanaan. Vuonna 1996 tuli kuluneeksi sata vuotta hänen syntymästään, mistä seurasi varsinainen buumi. Miyazawan tekstit kuuluvat nykyisin japanilaiskoululaisten peruslukemistoon, ja niistä on tehty animaatioelokuvia. Kirjoja on käännetty ainakin englanniksi ja ranskaksi, mutta ei aiemmin suomeksi.

Kenji Miyazawan kertomukset syntyivät japanilaisen yhteiskunnan Taishō-kaudella ja Shōwa-kauden alussa, 1920- ja 30-luvun taitteessa, mutta ovat hämmästyttävän ajattomia ja universaaleja. Viisaat, jännittävät ja lämpimän humoristiset tekstit sopivat kaikenikäisille. Leikittely unen ja toden suhteella sekä muut satuainekset kiehtovat lasten mielikuvitusta. Inhimilliset, ironiset, oivaltavat ja vaikeitakin aiheita kaihtamattomat tekstit antavat ajattelemisen aihetta aikuisillekin.

Ravintola Hirveä on kirja, jonka tematiikka on tuttu myös nyky-yhteiskunnassa. Ihmisen koppavuus, suhtautuminen luontoon ja eläimiin, ampuma-aseet - kaikki nämä ovat mitä ajankohtaisimpia asioita. Kirjassa voi nähdä ekologisenkin kannanoton: kun ihminen ylimielisyyksissään puuttuu häiritsevästi luonnon asioihin, luonto voi iskeä takaisin.

Kirjan kuvitus Kaarisillasta

Kääntämämme kirjan on kustantanut Kaarisilta ry. Nastolan Villähteellä, Erstan kartanossa toimiva Kaarisillan taide- ja toimintakeskus aloitti kulttuuripainotteisen päivätoiminnan vuonna 1987. Musiikin ja kuvataiteen lisäksi Kaarisillassa tehdään taidekäsitöitä sekä opiskellaan kirjallisuutta ja ilmaisutaitoja, liikuntaa ja yleissivistäviä aineita. Kaarisilta on ollut kehitysvammaisille ja muille erityistä tukea tarvitseville suunnatun taideopetuksen edelläkävijä maassamme. Vuodesta 2003 lähtien se on tarjonnut myös musiikin ja kuvataiteen ammatillista perustutkinto-opetusta. Kolme vuotta kestävä opinnon tähtäävät siihen, että nuoret voisivat työllistää itsensä muusikkoina tai kuva-artsaneina, joko itsenäisesti tai tuetusti. Kaarisillan opettajina toimivat taiteen ammattilaiset.

Kaarisillan taideopiskelijat ovat osallistuneet menestyksekkäästi kansainvälisiin ja kansallisiin taidenäyttelyihin, ja heidän teoksensa ovat löytäneet tiensä myös julkisiin ja yksityisiin taidekokoelmiin. Näyttelyitä on pidetty eri puolilla Suomea ja ulkomailla, muun muassa Saporossa, sillä Kaarisillalla on monivuotiset yhteistyön perinteet Japaniin. Helmikuussa 2009 Kaarisilta aloitti oman galleriatoiminnan Helsingin Sanomatalossa. *Art Kaarisillan* tarkoituksena on esitellä mielenkiintoista, korkeatasoista kuvataidetta sekä saattaa erityistä tukea tarvitsevat taiteilijat tasa-arvoiseen asemaan muun taidemaailman kanssa.

Ravintola Hirveä -kirjan kuvitus on syntynyt vuonna 2010 osana Kaarisillan taideopetusta. Kuvat ovat opiskelijoiden Mia Ruohosen ja Kristo Leppäpohjan käsialaa. Opettajina ovat toimineet taidemaalari

Kyllikki Haavisto, taidegraafikko Outi Kirves ja kuvanveistäjä Pekka Syrjälä. Kirjan graafisesta muotoilusta vastaa M-L Muukka.

Suomennoksen synty

Satukirjan suomennos oli onnellisten sattumien satoa. Keväällä 2009 osallistuimme Sendaissa, Tohoku Fukushi -yliopistossa järjestettyyn japanilais-suomalaiseen tutkijatapaamiseen ("International Workshop on Frontline Innovations in Health & Social Services in Advanced Silver Society"). Vieraillessamme Hanamakin lähistöllä sijaitsevassa historiallisessa Hiraizumin kaupungissa silmiin osui mukavannäköinen pienoispatsas matkamuistojen joukosta. Japanilaiset isäntämme kertoivat sen esittävän seudun suurta poikaa, Kenji Miyazawaa. Osawa Onsenin kylpylähotellin aulassa oli esillä muuta Miyazawa-aiheista materiaalia. Kiinnostus alkoi orastaa, ja Suomeen palattuamme otimme selvää Miyazawasta ja hänen teoksistaan. Ihastuimme lukemaamme ja päätimme nyt ilmestyneen kirjan suomentamisesta, jota tehdessämme olemme käyttäneet englanninkielistä käännöstä ja japaninkielistä alkuperäistekstiä. Kirjahanke nousi toiselle tasolle kaarisiltalaisten kiinnostuttua kuvittamisesta ja kustantamisesta. Kirjaan keksittiin sisällyttää myös japaninkielinen teksti, jotta se voisi samalla palvella esimerkiksi japanin kielen opiskelijoita ja harrastajia.

Japanin ja Suomen välille on virittynyt kulttuurisilta, jolle myös *Ravintola Hirveä* sijoittuu. Nyt toteutuneelle käännöshankkeelle on myös suunnitteilla jatkoa.

Antti Karisto ja Helinä Melkas

Kenji Miyazawan kirjaa *Ravintola Hirveä* (注文ちゅうもんの多い料理店りょうりてん) voi

tilata sähköpostitse osoitteesta toimisto@kaarisilta.fi hintaan 25 €/kpl
+ postituskulut.

Art Kaarisilta -galleriassa Helsingin Sanomatalossa on avoinna *Ravintola
Hirveä* -näyttely 3.2.-20.2.2011.